

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Jan Skyva: „Míry globalizace a zapojení České republiky do globalizačních procesů“

Předložená bakalářská práce má celkem 51 stran, z nichž 40 stran, včetně tří vložených tabulek, obsahuje vlastní text a zbytek čítají výhradně tabulkové přílohy.

Práce má logickou strukturu. Skládá se ze 7 kapitol včetně úvodu a závěru. Výrazně větší prostor je věnován problematice teoretického a metodologického rámce (kapitola 2 – 4). Ve druhé kapitole autor diskutuje definici globalizace a správně zdůrazňuje nejasnost a značnou flexibilitu tohoto pojmu. Třetí kapitola je věnována kritickému přehledu dosud užívaných měř globalizace. Ve čtvrté a páté kapitole jsou uvedeny některé metodologické problémy při kvantifikace indexu globalizace, resp. vlastní postup konstrukce tohoto indexu. V šesté kapitole autor ve stručnosti uvádí a diskutuje dosažené výsledky s ohledem na postavení České republiky, jež je srovnáváno s dalšími nově přistoupivšími zeměmi EU. Sedmá kapitola pak obsahuje stručný závěr.

Za hlavní přínos práce považuji především samotný cíl, tedy snahu kvantifikovat tak nejasný pojem, jakým globalizace beze sporu je. Protože pod tímto pojmem si, podobně jako pod dalším „módním“ termínem udržitelný rozvoj, lze představit téměř cokoli, čehož hojně využívají především politici a novináři. Autor si tento problém zjevně uvědomuje a z toho důvodu správně věnuje definici globalizace relativně rozsáhlou část, v níž nezdídko podrobuje kritice jednotlivé autory. Ocenit lze také velký rozsah používané literatury, v němž dominují zahraniční tituly, což není v případě bakalářských prací tolik obvyklé. Ačkoli je možné namítnout, že některé citace zahraničních autorů jsou převzaty z jiných publikací (mj. práce Held, 2000 či Massey, 1984). Oceňuji též rozsáhlou část věnovanou metodologii měření globalizace, což je oblast z výše zmíněných příčin velmi obtížná a českou literaturou spíše opomíjená. Je možné vyzdvihnout i pokus o kvantifikaci i jiných dimenzí než dominující a datově dostatečně pokrytá dimenze ekonomická.

Připomínky podněty a otázky:

1. Z obsahového hlediska lze vytknout až příliš stručnou (jeden odstavec!!) diskuzi výsledků rozsáhlého a relativně pracného empirického výzkumu, což je dle mého názoru škoda. Především postrádám hlubší pokus o explanaci rozdílů v postavení České republiky mezi jednotlivými dimenzemi globalizace, či pokus o určitou kategorizaci zemí podle jejich zapojení do globalizačních procesů.
2. Nejvýraznější slabinou předložené bakalářské práce je však její formální stránka. Pravopisných chyb lze nalézt relativně málo, avšak vyskytují se v ní překlepy a především hojně neobratné formulace i velmi nápadné stylistické chyby. Uvědomuji si, že sloh je do značné míry otázkou subjektivní, nicméně některé věty jsou formulované tak, že je velmi obtížné jim rozumět. Uvedu jeden příklad za všechny. Vůbec nerozumím větě na straně 24 dole: „*Dalším problémem, který je nutno u dat řešit, se jeví, že je vhodné měřit konkrétní politiku, než její výstupy (Lockwood 2001, s. 3).*“ Stylisticky ne zcela povedený a méně srozumitelný je také celý závěr práce.
3. Rovněž používání některých pojmů je do značné míry problematické. Např. termíny „komparovatelná“ (str. 27) (namísto českého srovnatelná), „globální země“ (v abstraktu na straně 5), nebo „westranacionalizace“ (str. 10) (pravděpodobně měla být westernalizace) se mi nejeví jako šťastné.
4. V práci mi chybí vyjádření dosažených výsledků pomocí grafů či kartogramů. Uvedené tabulky jsou sice podrobné a obsáhlé, nicméně podle mého názoru by bylo použití grafů a/nebo kartogramů mnohem názornější a naznačilo by další možné směry hodnocení.

5. Co všechno zahrnují finanční toky soukromého kapitálu používané jako jeden z indikátorů ekonomické dimenze globalizace? Z textu to není patrné.
6. V případě politické dimenze globalizace je velmi obtížná kvantifikace. Vhodná by zde byla kvalitativní institucionální analýza, což ovšem přesahuje rámec této práce. Autor používá jako indikátory této dimenze počet mezinárodních smluv, které daný stát podepsal, a počet mezinárodních organizací, jejichž je členem. To by však mohlo být ve výsledku zavádějící, neboť jednotlivá integrační seskupení vyjadřují jinou úroveň integrace a vykazují různou míru funkčnosti. To samé a možná ve větší míře platí i o mezinárodních smlouvách. V tomto ohledu by stálo za to v práci uvést, které mezinárodní organizace byly brány v potaz, a celou problematiku výběru indikátorů pro tuto dimenzi více diskutovat.
7. Z textu není příliš jasné, jaký ukazatel mezinárodní migrace byl použit. Jedná se o intenzitu migračního obratu?
8. Počet rádií a televizí na obyvatele jsou, podle mého názoru, ukazatele související spíše s životní úrovní obyvatel než s globalizací.
9. Proč byla v případě geografické korekce použita rozloha území místo počtu obyvatel dané země?

I přes uvedené výhrady především ke stylistické stránce považuji předloženou bakalářskou práci za kvalitní a přínosnou. Mohu konstatovat, že práce splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 10.9. 2007

Mgr. Josef Hůlka